

Yıkıma Götüren Duygu Kıskançlık

– fuatturker · 17 Eylül 2011

Kıskançlık, birçok insanı yıpratın, yıkıma uğratan bir tavır bozukluğudur. İnsanların dünyaya olan bağlılıklarından kaynaklanan kıskançlık, Allah Katında çirkin görülen bir durumdur. Yüce Allah Kuran'da "... Nefisler ise 'kıskançlığa ve bencil tutkulara' hazır (elverişli) kılınmıştır..." (Nisa Suresi, 128) ayetiyle insanların nefsindeki bu özelliğe dikkat çeker. "Onu arındırıp-temizleyen gerçekten felah bulmuştur." (Şems Suresi, 9) ifadesiyle de insanın nefsini kötülüklerden arındırıldığında kurtulabileceğini haber verir. Aksi halde ise "Ve onu (isyanla, günahla, bozulmalarla) örtüp-saran da elbette yıkıma uğramıştır." (Şems Suresi, 10) ayetiyle bildirildiği üzere nefsindeki bu kötülükler insanı yıkıma götürür. Kıskançlığın insanı ne denli yıprattığı ve verdiği azabın boyutları ortadadır.

Dinden uzak cahiliye toplumu bireylerinin kıskançlığa bakış açıları Kuran'da bildirilenlerden çok farklıdır. Bu duygunun her insanda az ya da çok olması gereken insani bir özellik olduğunu düşünen bu kimseler, kıskanç olmayanları garip karşılar. Çünkü kendileri yaşamları boyunca çevrelerindeki insanların hemen her şeylerini; başarılarını, güzelliklerini, yeteneklerini, evlerini, arabalarını, zenginliklerini hatta ailelerini ve çocuklarını dahi kıskanırlar.

Kıskanç kişiler diğer insanların güzelliğinden ya da başarısından rahatsız olur, sıkıntı ve hırs duyarlar. Hatta bu hırsları onları karşılarındaki kişilere zarar verme isteğine kadar götürebilir. Allah, haset edenlerin şerrine karşı "De ki: Sabahın Rabbine sığınırım. Yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, düğümlere üfüren-kadınların şerrinden ve hased ettiği zaman, hasetçinin şerrinden." (Felak Suresi, 1-5) ayetiyle müminleri uyarır.

Müminler ise cahiliye insanları tarafından çok normal karşılanan, hatta beğenilen kıskançlığın, gerçekte çirkin bir özellik olduğunu bilirler. Kıskanmak bir yana, tam aksine birbirlerinin iyiliği, başarısı ve daha fazla nimete kavuşmaları için Allah'a dua ederler. Kuran ahlakına uygun olan davranış da budur.

Ancak iman ettiklerini söyledikleri ve kıskançlığı makul görmedikleri halde, zaman zaman nefislerinin telkinlerine kapılabilen insanlar da vardır. Nefislerinin bu kişilere bir diğer telkini de, bazı durumlarda kıskançlık duygusu yaşamalarının Kuran'a aykırı olmayacağı yönündedir. Müminlerin sevgi, dostluk, güven gibi konularda en önde olmak istemeleri Kuran'a uygun bir istektir. Bir mümin kendisinden daha güzel bir ahlak gösteren diğer müminle gurur duyar ve ona gıpta eder. Kıskançlık ve gıpta etme duyguları birbirinden çok farklıdır, din ahlakını tanıyan ve yaşayan samimi mümin bu farkın bilincindedir.

Söz konusu olan, güzel ahlaka dair özellikleri dahi olsa, samimi iman eden bir insan kıskançlıktan şiddetle kaçınır. Karşısındaki müminin güzel ahlakına özenip, gıpta etmesi asla rekabete girmesini gerektirmez. Kuran'daki "...hayırlarda yarışınız" (Bakara Suresi, 148) buyruğu gereği, Kuran ahlakını

doruğunda yaşayan ve anlatan kişi olabilmek için rahmani bir çaba gösterir. Ancak bu rahmani yarışta kıskançlık ve rekabet olmaz. Çünkü hedef yalnızca Rabb'imize yakınlaşmaktır. Allah için yaşayan bir mümin, diğer müminlerin de Allah'ın rızasını ve cennetini kazanmalarını ister; bunun için dua eder.

Kuran ahlakının getirdiği huzuru yaşamak varken, farkında olmadan bu cahiliye ahlakının sıkıntısını yaşamak zorunda kalan kimseler, Allah'ın verdiği nimetlerle yetinmeyi ve şükretmeyi düşünemedikleri için mutsuz yaşar, azap çekerler.

İçten içe yaşanan bu azaptan kurtulabilmek için tüm güzelliklerin, malın, mülkün her şeyin gerçek sahibinin Rabb'imiz olduğunu, Allah'ın tüm bunları insanlara farklı şekillerde vererek onları imtihan ettiğini bilmek yetecektir. Böylece mümin için her güzellik, haz alınacak birer nimete dönüşür.

"Allah'ın kendisiyle kiminizi kiminize göre üstün kıldığı şeyi (malı) temenni etmeyin. Erkeklerle kazandıklarından pay (olduğu gibi), kadınlara da kazandıklarından pay vardır. Allah'tan O'nun fazlını (ihسانını) isteyin. Gerçekten, Allah herşeyi bilendir." (Nisa Suresi, 32)

İnsanı yaratan, sahip olduğu tüm özellikleri veren, ona nimetler lütfeden, rızıkları, nimetleri adalet, hikmet ve rahmet içinde taksim edip herkese nasibini veren alemlerin Rabb'i Allah'tır. Her insan birbirinden farklıdır; eksikliklerimiz ya da üstün kılındığımız özellikler de dünya hayatındaki imtihan ortamının birer parçasıdır. Bu imtihanla, Allah'a yönelip şükredenlerden mi, yoksa Kuran ahlakından uzaklaşıp nankörlük edenlerden mi olacağımız ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle dünya hayatının geçici bir imtihan mekanı olduğunun bilincinde olan bir insanın, dünyanın geçici süslerine karşı kıskançlığa kapılması mümkün değildir.

Eksikliklerimiz için Allah'a dua etmek, samimi olarak Allah'ın hoşnutluğunu uman insanlar haline gelmemizi sağlayacaktır. Üstün yönlerimiz ise nankörlükten uzaklaştıracak ve Allah'a şükürümüzü arttıracaktır. Rekabet ve hırs gibi duygulara kapılanlar, kaderi, tevekkülü, dünya hayatının anlamını kavrayamamış insanlardır.

Kuran'da ayrıca kendisini Hz. Adem'den daha üstün gören şeytanın, kıskançlık yüzünden Hz. Adem'e secde etmeyerek Allah'a isyan ettiği haber verilir. O halde kıskançlık gerçekte şeytana ait bir özelliktir ve Allah'tan korkan insan bundan şiddetle kaçınır.

Kıskançlık büyük boyutlarda zararlara neden olabilen bir duygudur. Doğruyu gördüğü halde kabaran kıskançlık duygusu nedeniyle kişi yanlış yollara sapabilir. Çünkü bu duygu insanın akılcı davranabilmesini ve olayların muhasebesini doğru yapabilmesini engeller. İnsanların birbirlerine karşı olan kıskançlıkları nedeniyle, kendilerine gösterilen doğru yoldan saptıkları Kuran'da "... Kendilerine apaçık ayetler geldikten sonra, birbirlerine karşı olan 'azgınlık ve kıskançlıkları' yüzünden anlaşmazlığa düşenler, o, (Kitap) verilenlerden başkası değildir. Böylece Allah, iman edenleri, hakkında ayrılığa

düştükleri gerçeğe Kendi izniyle erişirdi. Allah, kimi dilerse onu doğruya yöneltir." (Bakara Suresi, 213) ayetiyle bildirilir.

Sonuç olarak bu duyguyu yoğun yaşayan kişiler, bir anlamda Allah'ın sesi olan vicdanının değil, şeytanın sözcüsü olan nefsinin yönlendirdiği yola doğru sürüklenir. İnsanın nefsi ise, Kuran'da haber verildiği gibi, "...var gücüyle kötülüğü emredendir" (Yusuf Suresi, 53). Bu nedenle insanın, Rabbimiz'in hoşnut olacağını umut ettiği yaşama sahip olmak için, öncelikle nefsinin bencil tutkularından arınması gerekir. Gerçek kurtuluş da budur:

"Onu arındırıp-temizleyen gerçekten felah bulmuştur." (Şems Suresi, 9)

Kıskançlıktan Arınabilmek İçin...

Kıskançlıktan arınabilmek için, öncelikle bu duygunun temelini tamamen dünyevi değerlere dayandığını bilmek gerekir. Çünkü kıskanılan maddi ya da manevi değerlerin hepsi dünyevidir ve yok olacak şeylerdir. Samimi insan dünya hayatının çıkarlarına kapılmaz ve gerçek yurt olan ahirete yönelir.

"Yoksa onlar, Allah'ın Kendi fazlından insanlara verdiklerini mi kıskanıyorlar?..." (Nisa Suresi, 54) ayetiyle bildirildiği gibi sahip olunan tüm değerler, Rabb'imizin Katından lütfettiği nimetlerdir. Ve bunları dilediği zaman alacak olan da yine Allah'tır. Mümin elindekilere şükreder; cennet ehlinde bu gibi çirkin duygulara yer olmadığını bilincindedir ve nefsanî olan her şeyden arınmaya çalışır.

Biz onların göğüslerinde kinden ne varsa çekip almışız. Altlarından ırmaklar akar. Derler ki: "Bizi buna ulaştıran Allah'a hamd olsun. Eğer Allah bize hidayet vermeseydi biz doğruya ermeyecektik. Andolsun, Rabbimiz'in elçileri hak ile geldiler." Onlara: "İşte bu, yaptıklarınıza karşılık olarak mirasçı kılındığınız cennettir" diye seslenilecek. (Araf Suresi, 43)